

R i k s l ö n n s n e m n d a s KJENNELSE av
21. september 1964

i sak nr. 13-1964:

A/S Årdal og Sunndal Verk

og

Norsk Bedrifts Elektriker Forbund

og dets avdeling på Sunndalsöra

i samband med tariffrevisjonen 1964 for driftselektrikere og
brettvakter på Sunndalsöra.

Nemndas sammensetning:

Sorenskriver Kai Knudsen, formann

Arbeidsdirektør Reidar Danielsen

Direktør i Næringsøkonomisk Forskningsinstitutt Morten Tuveng

Direktør i NAF, Trygve Kleppe

Sekretær i LO, Thorleif Andresen

Høyesterettsadvokat Svern Landgraff

Bedriftselektriker Olav Davidsen

De to siste er utpekt av partene i tvisten. På arbeids-
giversiden voterer Landgraff og på arbeidstakersiden Davidsen.

Partene møtte for Lønnsnemnda, gjorde rede for saken og
nedla påstand i møte 28. august 1964.

År 1964 den 21. september avsa Lönnsnemnda

K j e n n e l s e:

Den hittil gjeldende overenskomst mellom partene omfatter time-lønnede elektrikere og månedslønnede brettvakter på Sunndalsöra. Den ble av forbundet oppsagt til utløp 31. mars 1964, og det ble sendt forslag til ny overenskomst.

A/S Årdal og Sunndal Verk har også overenskomster med blant andre Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Begge disse forbund er ved forhandlinger eller megling blitt enige om nye overenskomster fram til 31. mars 1966.

Norsk Bedrifts Elektriker Forbund, som står utenfor LO, sa opp plassene for ca. 35 bedrifts elektrikere ved selskapet til fratreden 19. juni 1964. Riksmeglingsmannen la ned forbud mot arbeidsstans og holdt meglingsmöte 16. juni 1964 uten å finne grunnlag for å sette fram noe forslag til frivillig lösning av tvisten. Ved kongelig resolusjon av 19. juni 1964 ble det bestemt at tvisten skal behandles av Rikslönnsnemnda.

Norsk Bedrifts Elektriker Forbund (NBEF) har for Lönnsnemnda nedlagt påstand i samsvar med det forslag til ny overenskomst som den stedlige avdeling har fremsatt. De vesentligste krav går ut på at det gis lønnstillegg med ca. 15 % på de tidligere satser. Den hittil gjeldende overenskomst forutsetter at det ikke skal være akkord, og forbundet krever nå rett til akkordarbeid ved ny-anlegg. Det kreves ellers en endring av bestemmelsen om overtidsarbeid og ökning av satsene for gangpenger, skifttillegg, ansiennitetstillegg og en del nærmere spesifiserte tillegg.

For brettvakter i likeretterstasjonen på Sunndalsöra kreves års-lönnen forhöyet med ca. kr. 1.500,- og betalingen for helkontinuerlig skift med kr. 500,-.

Det kreves en del redaksjonelle endringer i overenskomsten, og at den gis ett års varighet.

A/S Årdal og Sunndal Vork har fremholdt at dets overenskomst med Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund omfatter alt timelønnet personale ved aluminiumverket på Sunndalsöra og alt timelønnet personale i driften ved aluminiumverket i Årdal. Denne overenskomst har altså lønns- og arbeidsvilkår for timelønnede elektrikere, som omfattes av overenskomsten med NBEF.

Etterat elektrikerne på Sunndalsöra var gått over til NBEF, ble det fra tariffperioden 1961-62 opprettet overenskomst med dette forbund, men den var av nøyaktig samme innhold og tekst som selskapets overenskomst med Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Ved tariffrevisjonen i 1963 fikk NBEF de samme tillegg som NKIF.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds overenskomst omfatter blant annet brettvakter i likeretterstasjonen i Årdal, og brettvaktene på Sunndalsöra har hatt i det alt vesentlige tilsvarende lønns- og arbeidsvilkår ifølge overenskomsten med NBEF.

Selskapet har anført at det er dets faste linje at samme lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde, uansett hvor arbeiderne er organisert. Likeså har det vært et fast prinsipp ved alle tariffrevisjoner at det ikke skal gis større forbedringer av lønns- og arbeidsvilkårene enn det gis i annen tilsvarende industri.

I den foreliggende tvist må det etter selskapets standpunkt føre til at man legger til grunn Rikslønnsnemndas kjennelse av 11. mai 1964 i forbindelse med tariffrevisjonen 1964 for vårfagene mellom NAF og LO.

På grunnlag av denne kjennelse er det inngått ny overenskomst med NKIF for blant annet timelønnede elektrikere. Resultatet fremgår av forhandlingsprotokoller 0-114 av 4. og 12.6.1964, 0-116 av 4.6.1964 samt Riksmeglingsmannens møtebok av 1.7.1964.

I den forløpne tariffperiode ble bedriften og NKIF enige om en teknisk revisjon av overenskomsten. Resultatet av disse forhandlinger foreligger i protokoll 0-103 av 6.12.1963, og medfører endret utforming av en del bestemmelser i overenskomsten.

Tariffrevisjonen 1964 med Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund avviker fra Rikslønnsnemndas kjennelse, idet det er tatt hensyn til lønningene for tilsvarende personale ved statskraftverkene og kommunale kraftverk. Resultatet fremgår av protokoll 0-111 av 9. og 11.6.1964. I denne protokoll er bestemt at et tillegg blant annet til brettvakter for bortfall av akkord skal utgå. Dette tillegg var kr. 500,- pr. år.

På Sunndalsöra-- men ikke i Årdal - har brettvaktene hatt et ekstraordinært tillegg av tilsvarende størrelse som betaling for overlapping ved skiftgang. Når de samme lønnsforhøyelser blir gjennomført, må også dette tillegg falle bort.

Bedriften har nedlagt

p å s t a n d:

Overenskomsten mellom partene prolongeres med de samme endringer som er vedtatt for timelønnede elektrikere med Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og for brettvakter med Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund ifølge protokoll 0-114, 116, 111 og 103. For brettvakter bortfaller tidligere tillegg for overlapping ved skiftgang.

Lønnsnemnda vil bemerke:

Den hittil gjeldende tariffavtale mellom A/S Årdal og Sunndal Verk og NBEF har sitt skriftlige grunnlag i følgende dokumenter:

1. Skriftlig overenskomst av 8/10-1962, som inneholder de lønns- og arbeidsvilkår som gjaldt til 31. mars 1963. Den er etter det opplyste av samme innhold og har samme tekst for drifts- elektriskere som selskapets overenskomst med Norsk Kjemisk Industri- arbeiderforbund for tariffperioden 1962/63.
2. Protokoll 0-94 fra forhandlingsmøte 11. juni 1963 mellom selskapet og NBEF om revisjon av overenskomsten fram til 31. mars 1964. Den tidligere overenskomst er prolongert med de endringer som følger av Fellesoppgjøret mellom NAF - LO etter Riksmeglings- mannens forslag av 23/4-63. For NKIF ble det gjort tilsvarende endringer av overenskomsten.
3. Protokoll Su 140 fra forhandlingsmøte 4/11-63 mellom sel- skapet og NBEF om omlegging av lønssystemet for de timelønnede elektriskere på Sunndalsöra. Man ble enige om at en tidligere protokoll av 19/4-55 om adgang til akkordarbeid for dagelektriskere skulle bortfalle, og istedet innførtes et driftstillegg på kr. 2,94 pr. time med bibehold av personlige lønninger. For skift- elektriskere skulle foretas en omlegging av personlig lønn til driftstillegg, slik at dette ble kr. 3,-.

Overenskomsten mellom selskapet og Norsk Kjemisk Industri- arbeiderforbund for driftslektriskere har etter det opplyste vært tilsvarende den under 1 og 2 nevnte. I protokoll 0-103 fra for- handlingsmøte 6/12-63 mellom selskapet og NKIF, er det oppnådd enighet om den tekniske revisjon som skulle gjennomføres etter Fellesoppgjøret, avsnitt III. En rekke av overenskomstens bestem- melser er omredigert, og for driftslektriskerne på dagtid og skift i Årdal og på Sunndalsöra er inntatt de samme bestemmelser som sel- skapet og NBEF var blitt enige om i punkt 3 ovenfor (Su-140).

Etter de opplysninger som foreligger går Lønnsnemnda ut fra at selskapets overenskomster med NKIF OG NBEF var ~~av~~ samme

innhold ved utløpstiden 31. mars 1964, men at det ikke var avtalt med NBEF å omredigere de bestemmelser som var avtalt med NKIF ved den tekniske revisjon 6/12-63.

Ved årets tariffrevisjon mellom selskapet og NKIF er det oppnådd enighet om at Rikslønnsnemndas kjennelse av 11. mai 1964 skal gjøres gjeldende - med de tilpasninger som fremgår av protokoll 0-114 og 0-116, og som ble vedtatt av partene i Riksmeglingsmannens møtebok av 1. juli 1964. Denne overenskomst omfatter også lønns- og arbeidsvilkårene for driftselektrikere.

Når det gjelder de driftselektrikere som er medlemmer av NBEF, kan Lønnsnemnda ikke finne at det kan gis dem noen andre forbedringer av lønns- og arbeidsvilkårene enn NKIF har avtalt for de tilsvarende stillinger. Det følger for det første av at det ved den reviderte overenskomst er gjennomført de lønnstillegg og endringer som følger av Rikslønnsnemndas kjennelse av 11. mai 1964, som har vært retningsgivende for lønnsoppgjørene i år. Der- nest følger det av at arbeidstakerne ved samme bedrift under ellers like forhold må behandles likt ved tariffrevisjonen uansett hvor de er organisert.

Lønnsnemnda finner videre at den redaksjonelle endring av en del bestemmelser i overenskomsten, som ble avtalt ved den tekniske revisjon med NKIF i protokollen av 6/12-63 del I, bør gjennomføres tilsvarende.

Forbundet har ikke reist noen innvending mot dette, bortsett fra at det krever tilføyelser til punkt C, V, 1 post b og c.

Etter post b skal driftstillegget forhøyes med kr. 0,22 for arbeid på bestemte steder, og forbundet krever dette tillegg gitt også ved masselager på Sunndalsöra. Selskapet vil ikke imøtekomme dette krav. Bestemmelsen ble - med en mindre korreksjon - overført ordlydende fra den gamle overenskomst ved den tekniske revisjon. På Sunndalsöra ble det tilsvarende arbeid betalt med akkord som innbefattet de ulemper driftstillegget gjelder. Da akkordene ble avskaffet i 1963, fikk elektrikerne på Sunndalsöra et driftstillegg som opprettholdt den tidligere fortjeneste. Den gjennomsnittlige timefortjeneste ligger høyere enn i Årdal.

Etter post c skal det for blåsing av kraner i elektrolysehallene i Övre Årdal betales et ekstra driftstillegg på kr. 1,37, og forbundet krever den samme bestemmelse gjort gjeldende på Sunndalsöra. Fra bedriftens side er det frenholdt at det arbeid som er beskrevet i punkt c vanligvis ikke blir utført på Sunndalsöra, idet man der anvender en annen frengangsmåte som ikke medfører de ulemper som i Årdal. I den utstrekning det leilighetsvis forekommer blåsing av kraner på Sunndalsöra, praktiseres dog betaling av tillegget på kr. 1,37 også der.

Lønnsnemndas flertall går ut fra at selskapet er sterkt interessert i at fortjenestegrunnlaget er så ensartet som mulig ved de to bedriftsstedene. Et uttrykk for dette er at adgangen til akkord for dagelektrikere på Sunndalsöra i forhandlingsmøte 4/11-63 ble avløst av et driftstillegg, og de er kommet under den samme ordning som ellers gjelder ved selskapet. Det er da ikke grunn til å innføre som en særordning for NBEF's medlemmer at de skal ha akkord ved nyanlegg. Forbundets krav om innføring av de under b og c nevnte driftstillegg innebærer lønnstillegg for en enkelt gruppe arbeidere, og etter de opplysninger selskapet har gitt, er det ikke grunnlag for å gi disse tillegg ved denne tariffrevisjon.

Forbundet har foreslått at alle bestemmelser som ikke angår dets medlemmer nå bør fjernes fra overenskomsten. Flertallet finner det ikke nødvendig eller naturlig at Lønnsnemnda skal ta redaksjonen av hele overenskomsten opp til behandling, og bygger på det hittil gjeldende overenskomstforhold.

Når det gjelder brettvaktene, er forholdet at de i Årdal er organisert i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, som har egen overenskomst med selskapet. Brettvaktene på Sunndalsöra hørte tidligere under NKIF, men lønns- og arbeidsvilkårene var i alt vesentlig de samme som i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds overenskomst.

Da selskapet opprettet egen overenskomst med NBEF, fikk den også for brettvakter samme innhold som for de to andre forbund.

Ved årets tariffrevisjon mellom selskapet og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund ble lønnstilleggene gitt etter noe andre retningslinjer enn de som fulgte av Lønnsnemndas kjennelse av 11. mai.

Dette forbund har lagt vesentlig vekt på at lønns- og arbeidsforholdene ved kraftstasjonene, både^{de} statlige, kommunale og private, blir mest mulig ensartet. På grunnlag av de lønnsoppgjør som hadde funnet sted med staten og kommunene, ble lønnstilleggene i Årdal etter protokoll 0-111 av 9. - 11/6-64 gitt på den måte at brettvaktene fikk et tillegg på sin årslønn med kr. 500,-, og alderstilleggene etter 2, 4, 6 og 8 år ble forhøyet fra kr. 600,- til 800,-, d.v.s. med tilsammen kr. 800,-. Samtidig opphørte et tillegg på kr. 500,- pr. år for bortfall av akkord. Fra 1/4-1965 får brettvaktene et tillegg på kr. 300,- ved at skifttillegget forhøyes til kr. 1.800,-. Ved en reguleringsbestemmelse er alle sikret en lønnsforbedring som minst svarer til den som følger av kjennelsen av 11. mai.

Lønnsnemndas flertall finner at brettvaktene på Sunndalsöra bør få de tilsvarende lønnsreguleringer som etter selskapets overenskomst med Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, og viser til begrunnelsen for driftselektrikere.

Brettvaktene på Sunndalsöra har ikke hatt det tillegg på kr. 500,- for bortfall av akkord som gjaldt i Årdal. Men de har hatt et ekstraordinært tillegg av omtrent samme størrelse fordi de er pålagt å møte på skiftet 10 minutter før ordinær tid (overlapping ved skiftgang). Dette må etter selskapets mening nå falle bort.

Lønnsnemnda vil bemerke, at dette overlappingstillegg er betaling for pålagt overtid. Det beror på selskapets egen bestemmelse om og når det skal opphøre, men brettvaktene er berettiget til det avtalte tillegg så lenge de er pålagt å møte fram utenom ordinær tid.

Forbundet har fremholdt at det i protokoll 0-111 er inntatt en bestemmelse om at tillegg for blåsing av generatorer etc. skal erstattes av en ny fellesbestemmelse for måneds- og timelønnede,

og at den må gjelde tilsvarende for Sunndalsöra. Selskapet har motsatt seg dette, fordi det omhandlede arbeid utføres av elektrikerne på Sunndalsöra, og de har som foran nevnt fått sin tilsvarende godtgjørelse i det driftstillegg som avløste akkordene.

Flertallet går ut fra at elektrikerne på Sunndalsöra ikke har hatt noe særskilt tillegg for dette arbeid, og anser dette spørsmål for å være et lønnskrav for driftselektrikerne, og viser til det som er sagt om dette foran.

Forbundet har krevet at de alminnelige bestemmelser i overenskomsten skal gjøres gjeldende for brettvaktene, og dette er Lønnsnemnda enig i, hvor det ikke er gitt egen bestemmelse for brettvaktene.

Davidson mener at forbundets krav burde vært imøtekommet av Lønnsnemnda og stemmer for den påstand det har nedlagt. Når det gjelder bestemmelsen i O-111 om betaling av et tillegg for blåsing av generatorer etc., forbeholder han seg rett til å komme tilbake til spørsmålet, hvis det viser seg at disse arbeider for er betalt med et tillegg utenom det vanlige driftstillegg på Sunndalsöra.

S L U T N I N G:

Den mellom A/S Årdal og Sunndal Verk på den ene side og Norsk Bedrifts Elektriker Forbund og dets avdeling på Sunndalsöra på den annen side gjeldende overenskomst fornyes til 31. mars 1966.

1. med de endringer som er vedtatt mellom selskapet og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund i

Protokoll O-103 fra forhandlingsmøte 6/12-1963, del I -
Teknisk revisjon.

Protokoll O-114 fra forhandlingsmøte 4. og 12. juni 1964, bestemmelsene om at Rikslønnsnemndas kjennelse av 11. mai 1964 skal gjøres gjeldende, at de direkte lønnsøkninger gjøres gjeldende fra 1. april 1964 og de øvrige virkninger fra 1. juli

1964, og at avtalen av 1964 mellom NAF og LO om godtgjørelse for helligdager, A-ordningen, gjøres gjeldende.

Protokoll 0-116 fra forhandlingsmøte 4. juni 1964, bestemmelsene om arbeid under gulv i elektrolysehallene og om verneøvler.

2. Under overenskomstens avsnitt E.

Brettvakter i likeretterstasjonen på Sunndalsöra,
skal lyde:

"De alminnelige bestemmelser i foranstående overenskomst gjøres gjeldende for brettvaktene, hvor det ikke er truffet annen bestemmelse for dem.

1. Brettvaktene lønnes med kr. 17.500.- med 4 alderstillegg a kr. 800,- etter 2, 4, 6 og 8 års tjeneste.

I tillegg til denne lønn betales kr. 1.500,- - fra 1. april 1965 kr. 1.800,- - for helkontinuerlig skiftarbeid (42 timer pr. uke)." Resten som tidligere.

2 - 4 som tidligere.

5 (nytt) Forsävidt en brettvakt ikke ved forhøyelsen av lønnsatsene og alderstilleggene oppnår en lønnsforhøyelse ved tariffrevisjonen på minst kr. 468,- pr. år, fra 1/4-1965 minst kr. 708,- pr. år, skal ha et tillegg som tilsvarer forskjellen mellom lønnsforhøyelsen og kr. 468,- pr. år, respektive kr. 708,- pr. år. Dette tillegg reduseres ved inntrøden av nye alderstillegg med kr. 200,- pr. alderstillegg inntil tillegget er oppveiet ved økningen av alderstilleggene.

De i slutningen nevnte protokoller er vedlagt møteboken og overlevert til partene.

Reidar Danielsen
(sign.)

Trygve Kleppe
(sign.)

Svenn Landgraff
(sign.)

Kai Knudsen
(sign.)

Torleif Andresen
(sign.)

Olav Davidsen
(sign.)

Morten Tuveng
(sign.)